

II.

Předkládací zpráva

Předložený materiál uvádí nastavení parametrů financování podpůrných pedagogických pozic školní psycholog a školní speciální pedagog v běžných základních školách. Cílem rezortu školství je nastavení modelu financování tak, aby služeb školního psychologa a školního speciálního pedagoga mohlo využívat co nejširší spektrum žáků, kteří vykonávají povinnou školní docházku, a zároveň byla dlouhodobě zajištěna stabilita těchto pozic.

Tímto systémovým nastavením naplňujeme jak Strategii vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+, tak Programové prohlášení Vlády ČR, ve kterém se zavázala legislativně ukotvit a zpřístupnit podpůrné pozice na školách do konce roku 2024.

V běžných základních školách se dlouhodobě zvyšuje počet žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Podpůrné pozice školní psycholog a školní speciální pedagog napomáhají škole efektivně zvládat inkluzivní vzdělávání, poskytovat specifickou podporu žákům podle individuálních potřeb, a to zejména při vyrovnání vzdělávacích podmínek žáků se zdravotním postižením či pocházejících z odlišného kulturního nebo životního prostředí. Ostatním pedagogickým pracovníkům pomáhají řešit krizové i méně závažné situace vznikající v průběhu vzdělávacího procesu a jejich činnost komplexně přispívá k vytváření pozitivního školního klimatu a podpoře duševního zdraví (well-being) všech účastníků vzdělávacího procesu.

V první fázi institucionalizace podpůrných pedagogických pozic pro základní školy dojde k cílenému využití evropských prostředků Operačního programu Jan Amos Komenský prostřednictvím plánované výzvy Šablony pro MŠ a ZŠ I. Vyhlášení výzvy je plánováno na květen 2022 s možností realizace projektů škol od září 2022. Konkrétní termíny budou stanoveny na základě průběhu schvalování Programového dokumentu Operačního programu Jan Amos Komenský a příslušných jednotkových nákladů Evropskou komisí. Prostřednictvím šablon bude pozice školního psychologa a školního speciálního pedagoga financována do 31. prosince 2024. Systém poskytování pozic v šablonách bude definován tak, aby se v případě, že se daný model v průběhu přechodného období osvědčí, mohl změnit pouze zdroj financování a legislativní podmínky a nedocházelo již k žádným dalším podstatným změnám. Ve druhé fázi (od 1. 1. 2025) bude financování realizováno z prostředků státního rozpočtu, čemuž bude předcházet průběžná evaluace a finální zhodnocení.

V souvislosti s výše uvedeným bude Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy v průběhu první fáze institucionalizace realizovat nezbytné legislativní změny vztahující se k systémovému nastavení daného modelu. Vlastnímu návrhu legislativních změn bude předcházet vyhodnocení dopadu a efektivity modelu institucionalizace podpůrných pozic ze zkušenosti první fáze. Evaluace, na níž budou navazovat případné úpravy, se bude zabývat vyhodnocením výše úvazku, hranice pro podporu samostatných základních škol a prostřednictvím poradenských zařízení, nastavením spádovosti a zvýhodnění pro daný podíl žáků se speciálními vzdělávacími potřebami apod.

Parametry byly nastaveny na základě celkového počtu žáků v základní škole, případně podílu žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, mezi něž jsou zařazeni žáci se zdravotním postižením uvedeným v § 16 odst. 9 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a odlišnými životními a kulturními podmínkami. V případech, kdy mají školy se 400 a více žáky zároveň více než 12 % žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, dojde k navýšení úvazku školního speciálního pedagoga o 0,1 – 0,4 (v závislosti na výši podílu).

Základní školy s celkovým počtem žáků 180 a více budou tyto podpůrné pedagogické pozice zaměstnávat přímo. Menší školy budou služby školního psychologa a školního speciálního pedagoga využívat prostřednictvím pedagogicko-psychologických raden, a to na základě principu sdílení. Ředitel školy se dle nápočtu úvazku celkem z úvazků uvedených pedagogických

odborníků rozhodne, v jakém poměru a v jaké výši pozice využije. Lze zvolit také jen jednoho podpůrného pedagogického pracovníka a přidělený úvazek nemusí být vyčerpán v plném rozsahu.

Při vytváření tohoto modelu bylo vycházeno z kladných zkušeností, které poskytnul Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání, jež tyto pozice odpilotoval, z projektu RAMPS Národního ústavu pro vzdělávání a z posouzení nastavení a financování zahraničních inkluzivních modelů. V průběhu přípravy materiálu rovněž probíhala četná jednání se zástupci akademické sféry, pedagogicko-psychologických poraden, odbornými asociacemi, krajskými úřady i neziskovými organizacemi.

Celkově bude běžným základním školám poskytováno 2 122,7 úvazků školních speciálních pedagogů a školních psychologů, na něž byly stanoveny roční náklady ve výši 1 642 733 719 Kč. Pro výpočet nákladů na platy byl využit Informační systém o průměrném výděлку, který je dlouhodobě používán ve výzvách Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání a je akceptován Evropskou komisí. Náklady na platy byly vypočítány z dostupných dat za rok 2020. Tyto roční finanční náklady byly napočítány z důvodu vyčlenění finančních prostředků v Operačním programu Jan Amos Komenský a nebudou se v průběhu první fáze měnit. Ve druhé fázi se budou měnit v závislosti na růstu platů pedagogických pracovníků. Aktuálně nelze jejich výši v roce 2025 predikovat.

Mezi základní přínosy institucionalizace patří zejména prevence školní neúspěšnosti, individuální podpora žáků při zvládání obtíží spojených jak se vzděláváním, tak s posilováním sociálních a občanských kompetencí v prostředí školy. Významné bude rovněž snížení administrativní zátěže na straně pedagogicko-psychologických poraden a pedagogických pracovníků (zejména ředitelů) škol.

Počet žáků v základní škole		Poskytnutá výše úvazku	Celkem poskytovaných úvazků	Odhadované roční finanční náklady v Kč
Sdílené úvazky	20 – 99	0,2	257,6	210 822 096,6
	100 – 179	0,4	205,2	167 937 477,6
	Celkem	-	462,8	378 759 574,2
180 – 299		0,5	275,5	209 786 660
300 – 399		0,8	296,8	226 006 100,5
400 – 749		1,0	831	632 786 622,5
750 – 999		2,0	180	137 065 694,4
1 000 a více		2,5	30	22 844 282,4
Úvazky školních speciálních pedagogů při více než 12 % žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v běžných třídách, v základních školách se 400 a více žáky.			46,6	35 484 785,3
Celkem			2 122,7	1 642 733 719

Počet žáků v základní škole	Odhadované roční finanční náklady v Kč			
	Celkem	Hrubý plat	Zákonné odvody na zdravotní a sociální pojištění	Paušální sazba
20 – 99	210 822 097	137 014 348,8	46 309 267,2	27 498 481
100 – 179	167 937 478	109 143 417,6	36 889 214,4	21 904 846
Celkem za ZŠ s 20 – 179 žáky	378 759 575	246 157 766,4	83 198 481,6	49 403 327
180 – 299	209 786 660	146 535 144	49 527 186	13 724 330
300 – 399	226 006 100,5	157 864 358,4	53 356 329,6	14 785 413
400 – 749	632 786 622	441 998 928	149 390 532	41 397 162
750 – 999	137 065 694,4	95 739 840	32 358 960	8 966 894
nad 1 000	22 844 282,4	15 956 640	5 393 160	1 494 482
Úvazky školních speciálních pedagogů při více než 12 % žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v běžných třídách, v základních školách se 400 a více žáky.	35 484 785	24 785 981	8 377 375	2 321 429
Celkem	1 642 733 719	1 129 038 658	381 602 024	132 093 037